

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี
2. ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการจำเป็นสำหรับการวางแผนสร้างหลักสูตรโดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ศึกษาเกี่ยวกับเอกสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ศึกษาความต้องการจำเป็น และขอข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา การที่การเรียนการสอนจะบรรลุผลได้ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะต้องมีสิ่งที่จะช่วยกำหนดแนวทาง นั่นคือหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษา เป็นตัวกำหนดแนวทางทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำมาใช้ในการจัดการศึกษา และในการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่มีการพัฒนาหลักสูตรเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร และผู้วิจัยได้ใช้การพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ดังได้

กล่าวมาแล้วในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และในการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า การฝึกอบรมมีความสำคัญเพราะเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรโดยการให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติ ทำให้เกิดความรักความผูกพัน สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร

ผลการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่า จุดมุ่งหมายและหลักการตามมาตรา 6 เขียนไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม มาตรา 8 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า เป็นการศึกษาลดชีวิตสำหรับเยาวชน สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างกระบวนการจัดการศึกษา ให้ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 กำหนดให้การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ผู้วิจัยต้องการจะเสริมสร้างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบและได้เรียนรู้หลักธรรมแนวทางปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบ พบว่า ความรับผิดชอบ ได้ชื่อว่าเป็นพื้นฐานของคนดี เพราะว่าคุณธรรมข้อนี้เป็นรากฐานของคุณธรรมอื่น ๆ หากจะเปรียบกับต้นไม้ ความรับผิดชอบดูจากรากไม้ คุณธรรมอื่นก็เปรียบกับลำต้น กิ่งก้านสาขาของต้นไม้ ที่เจริญงอกงามขึ้น

ได้เพราะอาศัยรากฉันใด ความรับผิดชอบก็เป็นต้นกำเนิดหรือเป็นรากฐานแห่งความเจริญงอกงามของคุณธรรมอื่นฉันนั้น และคนที่มีความรับผิดชอบเป็นรากฐานจะเป็นผู้ฝึกฝนในการทำความดีมากขึ้น เพราะธรรมชาติความรับผิดชอบจะก่อให้เกิดสำนึกที่ดี มีหิริคือความละอายใจตนเองในการทำผิดศีลธรรมและกฎหมายบ้านเมือง โอบตบะความสะดุ้งกลัวต่อความผิดด้วยสำนึกถึงผลคือความทุกข์ที่จะได้รับการทำผิดนั้น ๆ รวมทั้งเป็นฐานแห่งคุณธรรมทั้งหลาย ความรับผิดชอบแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้มีอุปการคุณที่เรียกว่า บุพพการีชน กับบุคคลผู้รู้อุปการคุณของบุคคลอื่นแล้วตอบแทน ความรับผิดชอบ คือ คุณธรรมที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของสังคมในการรับผิดชอบนั้น มีสิ่งที่เราควรจะต้องแสดงความรับผิดชอบ คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ได้แก่ ครอบครัว สถาบัน และเพื่อน ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและขอขยายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการและขอขยายเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของคณาจารย์รวม 20 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์การอบรมหรือสัมมนา หรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ ดังตาราง 8

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ข้อ	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	7	35.00
	หญิง	13	65.00
	รวม	20	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	3	15.00
	ปริญญาโท	14	70.00
	ปริญญาเอก	3	15.00
	รวม	20	100.00
3	ตำแหน่งการงาน		
	ผู้บริหาร	4	20.00
	ผู้สอน	16	80.00
	รวม	20	100.00
4	ประสบการณ์ทำงาน		
	1-9 ปี	-	-
	10-19 ปี	3	15.00
	20 ปีขึ้นไป	17	85.00
	รวม	20	100.00
5	ประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร ฝึกอบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้		
	เคย	15	75.00
	ไม่เคย	5	25.00
	รวม	20	100.00
6	ประสบการณ์เกี่ยวกับการอบรม ด้านความรับผิดชอบ		
	เคย	20	100.00
	ไม่เคย	-	-
	รวม	20	100.00

จากตาราง 8 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 และเป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาโท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน

คิดเป็นร้อยละ 15.00 และปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ตำแหน่งการงานเป็นผู้สอน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และผู้บริหาร จำนวน 4 คน คิดร้อยละ 20.00 ประสบการณ์ทำงาน 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 และประสบการณ์ทำงาน 10 -19 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 ประสบการณ์ฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เคย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และไม่เคย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประสบการณ์เกี่ยวกับการอบรมด้านความรับผิดชอบ เคย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.2 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ได้ผลดังนี้

1.2.1 ด้านความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นตรงกันถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ เพราะในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก จะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับด้านคุณธรรมต่ำลง เน้นเฉพาะด้านวัตถุ ทำให้สังคมเกิดความวุ่นวายมากขึ้น ผู้เรียนไทยในปัจจุบันขาดคุณธรรม การศึกษาควรส่งเสริมและสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อที่สังคมจะไม่เกิดความแตกแยก ความรับผิดชอบต่อถือว่าสำคัญยิ่ง

1.2.2 ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ ควรมีเนื้อหาสาระ คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ได้แก่ ครอบครัว สถาบัน และเพื่อน

1.2.3 เทคนิคและวิธีการฝึกอบรม คือ

ขั้นนำ ใช้เกมนำเข้าสู่บทเรียนบอกถึงวัตถุประสงค์และอธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมให้นักศึกษาทราบ

ขั้นดำเนินการ การดำเนินการโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ และอภิปรายกลุ่ม/ซักถาม

ขั้นสรุป นักศึกษาช่วยกันสรุปถึงผลของกิจกรรมในแต่ละครั้งว่ามีผลดีและผลเสียอย่างไรตลอดถึงวิธีการแก้ไขปัญหาอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ

1.2.4 หลักธรรมหรือกระบวนการที่นำมาใช้ในการฝึกอบรม คือ การรู้จักหน้าที่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน และอิทธิบาท 4

1.2.5 ระยะเวลาในการฝึกอบรม ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์มีความคิดเห็นตรงกันควรจัดระยะเวลาในการฝึกอบรม 3 วัน

1.2.6 สื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรม คือ เอกสารประกอบการฝึกอบรม โปรเจคเตอร์/จอฉาย คอมพิวเตอร์, DVD-CD และ Power Point

1.2.7 การวัดผลและประเมินผล มีดังนี้

1) การประเมินผลระหว่างการใช้หลักสูตร โดยแบบสังเกต และโดยแบบวัดพฤติกรรมต่อการฝึกอบรม

2) การประเมินหลังการใช้หลักสูตร โดยวัดพฤติกรรมและแบบประเมินพฤติกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก) วัดความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แบบวัดพฤติกรรมความรับผิดชอบ

ข) วัดทักษะการปฏิบัติ โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรม

ค) ประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถาม ความคิดเห็นหรือเจตคติต่อความรับผิดชอบ

1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ได้ผลดังนี้

1.3.1 ต้องการให้เชิญวิทยากรที่อบรมสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ

1.3.2 ต้องการให้มีเอกสารและสื่อในการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยการนำข้อมูลที่ได้จากวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อ ศึกษาความต้องการและข้อบ่งชี้เนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กำหนดหลักสูตรฉบับร่าง ตั้งแต่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ข้อบ่งชี้ เนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล โดยกำหนดประเด็นในการพัฒนาหลักสูตร แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอนคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง 2) การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง 3) การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

1. การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานรวมทั้งขอคำแนะนำและคำปรึกษาจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ นำมาพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ข้อบ่งชี้เนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรมฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และการวัดและการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบ
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งทางด้านพฤติกรรมเพื่อให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ เกิดคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตัวเองและผู้อื่น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตนในด้านความรับผิดชอบต่อ
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถนำหลักการประพฤติปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อดำเนินชีวิตต่อไป

ขอบข่ายเนื้อหาสาระ

- 1.ความรับผิดชอบต่อตนเอง
 - 1.1 การรู้จักหน้าที่
 - 1.2 ความอดทน
 - 1.3 ความซื่อสัตย์
 - 1.4 อิทธิบาท 4
2. ความรับผิดชอบต่อผู้อื่นหรือสังคม
 - 2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
 - 2.2 ความรับผิดชอบต่อสถาบัน
 - 2.3 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

นักศึกษา จำนวน 32 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม

การฝึกอบรมใช้ระยะเวลาทั้งหมด 3 วัน

วิธีการฝึกอบรม/กิจกรรม

1. บรรยาย
2. ใช้เกม
3. กรณีตัวอย่าง
4. ระดมสมอง วิเคราะห์
5. อภิปราย/ซักถาม

สื่อประกอบการฝึกอบรม

1. เอกสารประกอบการฝึกอบรม

2. โปรเจคเตอร์/จอฉาย
3. คอมพิวเตอร์, DVD-CD
4. Power Point

การวัดและการประเมินผล

ได้ดำเนินการวัดและประเมินผลเป็น 2 ระยะ คือ การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร ดังมีรายละเอียด

1. การประเมินผลก่อนการใช้หลักสูตร โดยแบบสังเกต และโดยแบบวัดพฤติกรรมต่อความรับผิดชอบ

2. การประเมินผลหลังการใช้หลักสูตรเป็นเวลา 3 เดือน โดยแบบวัดพฤติกรรมต่อความรับผิดชอบ และโดยแบบประเมินเจตคติต่อความรับผิดชอบ

ตาราง 9 สรุปขอบข่ายหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อ
นักศึกษาชั้นปีที่ 1

แผนที่	ชื่อกิจกรรม	เนื้อหาสาระ	เทคนิค	วิธีดำเนินการ	เวลา
1	เด็กดีรู้หน้าที่	ความรับผิดชอบต่อตนเอง	1. ใช้เกม 2. กรณีตัวอย่าง	1. ขั้นนำ - ใช้เกมนำเข้าสู่บทเรียน	2 ชั่วโมง 30 นาที
2	ยอดคนต้องอดทน	ความรับผิดชอบต่อตนเอง	3. การระดมสมองวิเคราะห์	บอกถึงวัตถุประสงค์และอธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมให้นักศึกษาทราบ	2 ชั่วโมง
3	ซื่อสัตย์มีจิตใจ	ความรับผิดชอบต่อตนเอง	4. การอภิปรายกลุ่ม	2. ขั้นดำเนินการ - การดำเนินการโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์และอภิปรายกลุ่ม/ซักถาม	2 ชั่วโมง
4	รักตนต้องพัฒนา	ความรับผิดชอบต่อตนเอง		3. ขั้นสรุป - นักศึกษาช่วยกันสรุปถึงผลของกิจกรรมในแต่ละครั้งว่ามีผลดีและผลเสียอย่างไรตลอดถึงวิธีการแก้ไขปัญหานั้นก่อนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติ	2 ชั่วโมง
5	รักแม่ดูแลได้	ความรับผิดชอบต่อครอบครัว			2 ชั่วโมง 30 นาที
6	ศิษย์ดีที่เคารพ	ความรับผิดชอบต่อสถาบัน			2 ชั่วโมง
7	เพื่อนแท้ต้องดูแลกัน	ความรับผิดชอบต่อเพื่อน			2 ชั่วโมง

หัวข้อและเนื้อหาสาระ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (2 ชั่วโมง 30 นาที)

เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความตระหนักในการทำหน้าที่ของตนเอง และเห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติด้วยความเอาใจใส่ ตั้งใจ ต่อหน้าที่การงาน และการศึกษาเล่าเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (2 ชั่วโมง)

กิจกรรมมุ่งเน้นให้เกิดความอดทน และฝึกคิดสร้างควมมีวินัยด้วยความอดทนในการทำหน้าที่ของตนเอง ที่จะทำให้เกิดคุณค่าของความอดทน ซึ่งความอดทนนั้นสามารถทำให้การทำการงาน หรือการศึกษาเล่าเรียนสำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (2 ชั่วโมง)

เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความตระหนักในการซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงานต่อการศึกษาเล่าเรียนของตนเองซึ่งจะก่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองอันจะทำให้เกิดความไว้วางใจจากผู้อื่นซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อผู้ปฏิบัติเองและส่วนรวมได้

4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (2 ชั่วโมง)

เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความตระหนักในการปรับปรุงตนเอง ให้เกิดความคิดที่ฝึกตนให้เกิดความขยันหมั่นเพียรขึ้น ที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จต่อผู้พัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่เสมอและเกิดผลสำเร็จในสิ่งที่ตนกระทำหรือปฏิบัติอยู่บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความประสงค์ที่ตนเองตั้งใจไว้

5. ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือผู้อื่น (2 ชั่วโมง 30 นาที)

เป็นกิจกรรมที่เน้นความตระหนักในหน้าที่ต่อผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ปกครองหรือบิดามารดาที่จำเป็นต้องทำหน้าที่ต่อบุคคลเหล่านั้นด้วยความเต็มใจและยินดี และสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับภาวะของตนเองต่อผู้มีพระคุณด้วยความเอาใจใส่ในท่านเหล่านั้นถูกต้องและเหมาะสม

6. ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือผู้อื่น (2 ชั่วโมง)

เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ความตระหนักในความรับผิดชอบต่อสถาบันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของนักศึกษาที่ควรปฏิบัติตนตามหน้าที่ของตนเองด้วยความเต็มใจต่อหน้าที่ของความเป็นนักศึกษาด้วยความตั้งใจและปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนด้วยความเคารพ

7. ความรับผิดชอบต่อสังคมหรือผู้อื่น (2 ชั่วโมง)

เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ความตระหนักความสำคัญของการเป็นเพื่อนที่ดีต่อกัน และปฏิบัติตนเป็นเพื่อนที่ดีซึ่งกันและกัน อันก่อให้เกิดความสุขและความเรียบร้อยดีงามในสังคมได้ และสร้างความอบอุ่นใจ การไว้วางใจต่อเพื่อนโดยส่วนรวม

2. การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง

ผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง จากการนำโครงสร้างหลักสูตรซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ในหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาสาระ ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม การจัดกิจกรรม ฝึกอบรม สื่อและวัสดุอุปกรณ์และการวัดและประเมินผล 2) ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการฝึกอบรม 3) ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระในแผนการฝึกอบรม 4) ความสอดคล้องของวิธีการฝึกอบรมในแผนการฝึกอบรม 5) ความสอดคล้องของสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในแผนการฝึกอบรม และ 6) ความสอดคล้องของการวัดและประเมินผลในแผนการฝึกอบรม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00

3. การปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง

การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความสอดคล้องและเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่าง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงในเรื่องของจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลในแผนการฝึกอบรม

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 32 คน ได้มาโดยวิธีวิธีการสุ่มอย่างง่าย

1. ก่อนดำเนินการฝึกอบรม

ภายหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรฉบับทดลองใช้ และกำหนดวันและเวลาที่จะดำเนินการอบรม โดยได้เตรียมการดังนี้

1.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มอบให้กับรองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี เพื่อขอให้นักศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

1.2 ทำหนังสือเชิญวิทยากรจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี เพื่อเป็นวิทยากรหลักในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชุมชี้แจงคณะครูให้ทราบถึงการเตรียมการดำเนินการจัดฝึกอบรม และผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ให้เข้าใจสภาพปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เข้ารับการอบรมเพื่อจะได้เตรียมตัวล่วงหน้า

1.3 จัดเตรียมเอกสารและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม ได้แก่ เอกสารประกอบการฝึกอบรม ใบความรู้ ใบงาน แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถาม

เจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม สื่อและวัสดุในการฝึกอบรมต่าง ๆ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก อุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็น

1.4 เตรียมสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการดำเนินการฝึกอบรมอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

2. ระหว่างดำเนินการฝึกอบรม

การทดลองใช้หลักสูตร ได้ดำเนินการฝึกอบรมระหว่างวันที่ 3-5 ตุลาคม 2557 ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 32 คน ดำเนินการฝึกอบรม ดังนี้

2.1 เริ่มดำเนินการวันแรกด้วยการรับรายงานตัว ลงทะเบียน รับเอกสารประกอบ การฝึกอบรม

2.2 พิธีเปิดการอบรม

2.3 ปฐมนิเทศ

2.4 จากนั้นผู้วิจัยได้ให้ผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม วิทยากร ดำเนินการบรรยายตามตารางที่กำหนดเริ่มแรก แผนการฝึกอบรมที่ 1 เรื่องความรับผิดชอบต่อนตนเอง กิจกรรมเด็กดีรู้หน้าที่

2.5 ภาคบ่าย เป็นการอบรมตามแผนการฝึกอบรมที่ 2 เรื่องความรับผิดชอบต่อนตนเอง กิจกรรมยอดคนต้องอดทน

2.6 ในวันที่สองของการฝึกอบรม เริ่มจากวิทยากรกล่าวทักทายผู้เข้ารับการอบรม หลังจากนั้นวิทยากรบรรยายตามแผนการฝึกอบรมที่ 3 เรื่องความรับผิดชอบต่อนตนเอง กิจกรรมซื่อสัตย์มีจิตใจ และกิจกรรมรักตนเองต้องพัฒนา

2.7 ในวันที่สองภาคบ่ายของการฝึกอบรม เป็นการบรรยายตามแผนการฝึกอบรมที่ 4 เรื่องความรับผิดชอบต่อนตนเอง กิจกรรมรักตนเองต้องพัฒนา (ต่อจากภาคเช้า 1 ชั่วโมง) และบรรยายตามแผนการฝึกอบรมที่ 5 เรื่องความรับผิดชอบต่อครอบครัว กิจกรรมรักแม่ดูแลได้

2.8 ในวันที่สามของการฝึกอบรม เริ่มจากวิทยากรกล่าวทักทายผู้เข้ารับการอบรม หลังจากนั้นวิทยากรบรรยายตามแผนการฝึกอบรมที่ 6 เรื่องความรับผิดชอบต่อสถาบัน กิจกรรมศิษย์ดีที่เคารพ

2.9 ในวันที่สามภาคบ่ายของการฝึกอบรม เป็นการบรรยายตามแผนการฝึกอบรมที่ 7 เรื่องความรับผิดชอบต่อเพื่อน กิจกรรมเพื่อนแท้ต้องดูแลกัน หลังจากนั้นผู้รับการอบรมทำแบบทดสอบหลังการอบรม และทำแบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรฝึกอบรม และพิธีปิดการอบรม

3. หลังการฝึกอบรม

หลังการเสร็จสิ้นการฝึกอบรมเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ประเมินผลการใช้หลักสูตรซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 32 คน มีการประเมินผล 2 ระยะ คือ การประเมินผล ก่อนการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลังการใช้หลักสูตร ดังนี้รายละเอียดดังนี้

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอบรมก่อนและหลังการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์	n	$\bar{X}$	S.D.	t	P-value
ก่อนการฝึกอบรม	32	10.59	2.00	55.87	0.00**
หลังการฝึกอบรม	32	27.38	1.68		

**p < .01 df = 31

จากตาราง 10 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการอบรม เรื่องความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่อบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ก่อนการอบรม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ถ้านักศึกษาพบอุปสรรคในการทำงาน นักศึกษาจะหาทางแก้ไขงานนั้น	2.50	0.51	น้อย
2. นักศึกษาตั้งใจเรียน แม้ว่าจะเป็นวิชาที่ไม่ชอบก็ตาม	2.31	0.64	น้อย
3. นักศึกษาแต่งกายถูกระเบียบของสถาบันฯ	2.22	0.61	น้อย
4. นักศึกษาเข้าห้องเรียนตรงเวลา	2.09	0.53	น้อย
5. นักศึกษายอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของตนเอง	2.19	0.59	น้อย
6. นักศึกษายอมรับมีความพยายามในการเรียน	2.09	0.69	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
7. นักศึกษาส่งงานที่อาจารย์มอบหมายตรงตามเวลา	2.19	0.74	น้อย
8. นักศึกษามาสถาบันทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	2.38	0.49	น้อย
9. นักศึกษาตรวจทานงานหรือการบ้านก่อนส่งเสมอ	2.47	0.51	น้อย
10. นักศึกษาปฏิบัติตามที่ตนเองสัญญาไว้เสมอ	2.69	0.64	ปานกลาง
11. นักศึกษามีการปรับปรุงหรือพัฒนาการทำงานหรือการเรียนของตนเอง	2.31	0.64	น้อย
12. ถ้าพบว่ามีความเข้าใจที่ไม่เข้าใจ นักศึกษาจะพยายามทำความเข้าใจ โดยการถามเพื่อนหรือครู หรืออ่านบททวนด้วยตนเอง	2.31	0.47	น้อย
13. นักศึกษาทำการบ้านตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา	2.41	0.50	น้อย
14. เมื่อเห็นข้าวของเครื่องใช้ในห้องเรียนวางไว้เกะกะ นักศึกษา จะต้องลงมือจัดให้เป็นระเบียบ	2.22	0.42	น้อย
15. นักศึกษาใช้เวลาว่างในการทบทวนบทเรียน หรือค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียน	2.19	0.74	น้อย
16. ถ้าพบบทเรียนยาก ๆ นักศึกษาจะอ่านบททวนหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจ	2.31	0.64	น้อย
17. นักศึกษาปฏิบัติตามข้อบังคับของสถาบัน	2.44	0.67	น้อย
18. ถ้าพบว่าไม่มีชื่อของนักศึกษาในใบแต่งตั้งเวรทำความสะอาดสถาบัน นักศึกษาจะบอกให้คุณครูทราบ	2.22	0.61	น้อย
19. นักศึกษาจัดเก็บที่นอนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย	2.31	0.47	น้อย
20. นักศึกษาพยายามฝึกหัดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่ถนัด	2.22	0.42	น้อย
21. เมื่อนักศึกษาทำผิดกฎระเบียบ หรือทำสิ่งของเสียหาย โดยไม่มีใครเห็นนักศึกษาจะทำเฉย ๆ เพื่อไม่ให้คนอื่นทราบ	2.13	0.55	น้อย
22. เมื่อวางแผนจะทำสิ่งใด นักศึกษามักจะทำตามแผนที่วางไว้	2.22	0.42	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
23. นักศึกษาจะอ่านหนังสือ ทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องเตือน	2.13	0.55	น้อย
รวม	2.28	0.27	น้อย

จากตาราง 11 พบว่าพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.28$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง คือ นักศึกษาปฏิบัติตามที่ตนเองสัญญาไว้เสมอ ($\bar{X}=2.69$, S.D.=0.64) ข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ถ้านักศึกษาพบอุปสรรคในการทำงาน นักศึกษาจะหาทางแก้ไขงานนั้น ($\bar{X}=2.50$, S.D.=0.51) รองลงมา คือ นักศึกษาตรวจทานงานหรือการบ้านก่อนส่งเสมอ ($\bar{X}=2.47$, S.D.=0.51) และนักศึกษาทำการบ้านตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา ($\bar{X}=2.41$, S.D.=0.50) ส่วนข้อที่มีระดับพฤติกรรมน้อยกว่าที่สุด ๆ คือ นักศึกษายอมรับมีความพยายามในการเรียน ($\bar{X}=2.09$, S.D.=0.69)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก่อนการอบรม

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
1. ก่อนจะออกห้องเรียนจะขออนุญาตคุณครู	2.13	0.55	น้อย
2. เมื่อนักศึกษามีความจำเป็นต้องขาดเรียน นักศึกษาแจ้งให้คุณครูทราบล่วงหน้า	2.13	0.55	น้อย
3. เมื่อแบ่งงานกันทำแล้วแต่ยังมีงานส่วนหนึ่งที่ยังไม่เสร็จ นักศึกษาจะช่วยทำจนงานแล้วเสร็จ	2.13	0.34	น้อย
4. เมื่อนักศึกษาเก็บของได้ แม้จะไม่มีใครเห็นนักศึกษาก็จะนำส่งคุณครู	1.91	0.30	น้อย
5. เมื่อนักศึกษาเลิกเรียนแล้วจะช่วยปิดไฟและพัดลมในห้องเรียน	1.81	0.40	น้อย

ตาราง 12 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
6. ถ้านักศึกษาออกไปเที่ยวนอกบ้าน นักศึกษาจะกลับตรงเวลาที่บอกไว้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	2.00	0.44	น้อย
7. นักศึกษาปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	2.00	0.76	น้อย
รวม	2.01	0.25	น้อย

จากตาราง 12 พบว่าพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=20.1$, S.D.=0.25) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีพฤติกรรมอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ เมื่อแบ่งงานกันทำแล้วแต่ยังมีงานส่วนหนึ่งที่ยังไม่เสร็จ นักศึกษาจะช่วยทำงานจนแล้วเสร็จ ($\bar{X}=2.13$, S.D.=0.34) รองลงมาคือ ก่อนจะออกห้องเรียนจะขออนุญาตคุณครู ($\bar{X}=2.13$, S.D.=0.55) และเมื่อนักศึกษามีความจำเป็นต้องขาดเรียน นักศึกษาแจ้งให้คุณครูทราบ ($\bar{X}=2.13$, S.D.=0.55) ส่วนข้อที่มีระดับพฤติกรรมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ เมื่อนักศึกษาเลิกเรียนแล้วจะช่วยปิดไฟและพัดลมในห้องเรียน ($\bar{X}=1.81$, S.D.=0.40)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง หลังการอบรม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
1. ถ้านักศึกษาพบอุปสรรคในการทำงาน นักศึกษาจะหาทางแก้ไขงานนั้น	4.22	0.71	มาก
2. นักศึกษาตั้งใจเรียน แม้ว่าจะเป็นวิชาที่ไม่ชอบก็ตาม	4.16	0.77	มาก
3. นักศึกษาแต่งกายถูกระเบียบของสถาบันฯ	4.84	0.45	มากที่สุด
4. นักศึกษาเข้าห้องเรียนตรงเวลา	4.47	0.62	มาก
5. นักศึกษายอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของตนเอง	4.03	0.47	มาก
6. นักศึกษายอมรับมีความพยายามในการเรียน	4.75	0.44	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
7. นักศึกษาส่งงานที่อาจารย์มอบหมายตรงตามเวลา	4.59	0.61	มากที่สุด
8. นักศึกษามาสถาบันทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ	4.84	0.37	มากที่สุด
9. นักศึกษาตรวจทานงานหรือการบ้านก่อนส่งเสมอ	4.59	0.56	มากที่สุด
10. นักศึกษาปฏิบัติตามที่ตนเองสัญญาไว้เสมอ	4.25	0.51	มาก
11. นักศึกษามีการปรับปรุงหรือพัฒนาการทำงานหรือการเรียนของตนเอง	4.22	0.79	มาก
12. ถ้าพบว่ามีความเข้าใจที่ไม่เข้าใจ นักศึกษาจะพยายามทำความเข้าใจ โดยการถามเพื่อนหรือครู หรืออ่านบทวนด้วยตนเอง	3.91	0.53	มาก
13. นักศึกษาทำการบ้านตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา	4.16	0.81	มาก
14. เมื่อเห็นข่าวของเครื่องใช้ในห้องเรียนวางไว้เกะกะ นักศึกษา จะต้องลงมือจัดให้เป็นระเบียบ	4.09	1.09	มาก
15. นักศึกษาใช้เวลาว่างในการทบทวนบทเรียน หรือค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียน	4.44	0.76	มาก
16. ถ้าพบบทเรียนยาก ๆ นักศึกษาจะอ่านบททวนหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจ	3.59	0.56	มาก
17. นักศึกษาปฏิบัติตามข้อบังคับของสถาบัน	4.91	0.30	มาก
18. ถ้าพบว่าไม่มีชื่อของนักศึกษาในใบแต่งตั้งเวรทำความสะอาดสถาบัน นักศึกษาจะบอกให้คุณครูทราบ	4.50	0.51	มาก
19. นักศึกษาจัดเก็บที่นอนให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย	4.78	0.49	มากที่สุด
20. นักศึกษาพยายามฝึกหัดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำงานที่ไม่ถนัด	4.38	0.75	มาก
21. เมื่อนักศึกษาทำผิดกฎระเบียบ หรือทำสิ่งของเสียหาย โดยไม่มีใครเห็นนักศึกษาจะทำเฉย ๆ เพื่อไม่ให้คนอื่นทราบ	4.47	0.95	มาก
22. เมื่อวางแผนจะทำสิ่งใด นักศึกษามักจะทำตามแผนที่วางไว้	4.56	0.67	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อตนเอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
23. นักศึกษาจะอ่านหนังสือ ทำการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายโดยที่ผู้ปกครองไม่ต้องเตือน	3.59	0.50	มาก
รวม	4.36	0.16	มาก

จากตาราง 13 พบว่าพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.16) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ นักศึกษาปฏิบัติตามข้อบังคับของสถาบัน ($\bar{X}=4.91$, S.D.=0.30) รองลงมาคือ นักศึกษามาสถาบันทันเวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.37) และนักศึกษาแต่งกายถูกระเบียบของสถาบันฯ ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.45) ส่วนข้อที่มีระดับพฤติกรรมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ถ้าพบบทเรียนยาก ๆ นักศึกษาจะอ่านทบทวนหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจนกว่าจะเข้าใจ ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.56)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม หลังการอบรม

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
1. ก่อนจะออกห้องเรียนจะขออนุญาตคุณครู	4.13	0.71	มาก
2. เมื่อนักศึกษามีความจำเป็นต้องขาดเรียน นักศึกษาแจ้งให้คุณครูทราบล่วงหน้า	4.19	0.86	มาก
3. เมื่อแบ่งงานกันทำแล้วแต่ยังมีงานส่วนหนึ่งที่ยังไม่เสร็จ นักศึกษาจะช่วยทำจนงานแล้วเสร็จ	4.34	0.60	มาก
4. เมื่อนักศึกษาเก็บของได้ แม้จะไม่มีใครเห็นนักศึกษาก็จะนำส่งคุณครู	3.72	0.46	มาก
5. เมื่อนักศึกษาเลิกเรียนแล้วจะช่วยปิดไฟและพัดลมในห้องเรียน	4.47	0.88	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม
6. ถ้านักศึกษาออกไปเที่ยวนอกบ้าน นักศึกษาจะกลับตรงเวลาที่บอกไว้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	3.87	0.79	มาก
7. นักศึกษาปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	4.41	0.67	มาก
รวม	4.16	0.27	มาก

จากตาราง 14 พบว่าพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้อมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ เมื่อนักศึกษาเลิกเรียนแล้วจะช่วยปิดไฟและพัดลมในห้องเรียน ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.88) รองลงมาคือ นักศึกษาปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.67) และ เมื่อแบ่งงานกันทำแล้วแต่ยังมีงานส่วนหนึ่งที่ยังไม่เสร็จ นักศึกษาจะช่วยทำงานจนแล้วเสร็จ ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.60) ส่วนข้อที่มีระดับพฤติกรรมน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ เมื่อนักศึกษาเก็บของได้ แม้จะไม่มีใครเห็นนักศึกษาก็จะนำส่งคุณครู ($\bar{X}=3.72$, S.D.=0.46)

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ก่อนการฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม

พฤติกรรมความรับผิดชอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	P-value
ก่อนการฝึกอบรม	32	2.28	0.15	25.24	0.00**
หลังการฝึกอบรม	32	4.36	0.37		

**p < .01 df = 31

จากตาราง 15 พบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก่อนการฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม

พฤติกรรมความรับผิดชอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	P-value
ก่อนการฝึกอบรม	32	2.01	0.25	18.65	0.00**
หลังการฝึกอบรม	32	4.16	0.27		

**p < .01 df = 31

จากตาราง 16 พบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลังการอบรม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ เจตคติ
1. หลักการของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสังคม	4.28	0.77	มาก
2. หลักการของหลักสูตรมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง	4.41	0.61	มาก
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.31	0.69	มาก
4. เนื้อหาสาระของหลักสูตรการฝึกอบรม ครอบคลุมความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้	4.50	0.57	มาก
5. เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติจริง	4.56	0.67	มากที่สุด
6. การกำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.34	0.79	มาก
7. แนวการจัดการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน	4.19	0.86	มาก
8. แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.31	0.90	มาก

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ เจตคติ
9. กระบวนการฝึกอบรมมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง	4.62	0.66	มากที่สุด
10. กระบวนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.03	0.90	มาก
11. กระบวนการจัดกิจกรรมทำให้นักศึกษาเกิดความคิดสร้างสรรค์	4.62	0.55	มากที่สุด
12. วิธีวัดและประเมินผล	4.34	0.70	มาก
13. จำนวนหน่วยฝึกอบรมเหมาะสมกับขอบข่ายของหลักสูตรฝึกอบรม	4.06	0.56	มาก
14. ระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.87	0.34	มากที่สุด
15. นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4.81	0.40	มากที่สุด
รวม	4.42	0.23	มาก

จากตาราง 17 พบว่าเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมการเสริมสร้างคุณธรรมด้านความรับผิดชอบสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D.=0.23) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีเจตคติเฉลี่ยสูงสุดในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ระยะเวลาในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.87$, S.D.=0.34) รองลงมาคือ นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.81$, S.D.=0.40) และ กระบวนการฝึกอบรมมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.62$, S.D.=0.66) ส่วนข้อที่มีระดับเจตคติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ มีระดับเจตคติในระดับมาก คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.90)